Барвінок

8' 2001
серпень

Всеукраїнський дитячий журнал

ХОЧЕШ ВИГРАТИ ПРИЗ – ЗАЗИРНИ НА стор. 2

"Як будують хмарочоси?
Наталка КАРАКАШ, Вінницька обл."
"Яка споруда найвища у світі?
Ганна КОВАЛЬЧУК, Сумська обл."

ТІ, ЩО ЧЕШУТЬ КОСИ ХМАРАМ

Чому дуже високі будівлі називають хмарочосами? Може, тому, що вони, як зубці велетенського гребінця, розчісують коси хмарам? А ті потім задивляються на себе у великих вікнах, як у дзеркалах. Як би там не було, а хмарочоси почали споруджуватися тоді, коли людям забракло місця у великих містах і земля стала коштувати дуже дорого. Тоді будинки й "потягнулися" вгору. Перша висотна будівля з'явилася у Чикаго в 1884 році. Звісно, якби вона збереглася, то сьогодні її вже б ніхто не назвав хмарочосом.

Чому хмарочос не падає? Його міцно тримають на собі фундамент і палі, забиті глибоко в землю. Наприклад, лондонський хмарочос "Нейшнл Вестмінстер-Тауер" має фундамент завглибшки 18 метрів, а його палі сягають ще глибше — понад 24 метри. Крім того, кожна висотна будівля має міцний потужний каркас із металу чи залізобетону. Під час будівництва готові блоки зі скла, сталі й бетону подаються на будівельний майданчик і монтуються за допомогою кранів. А будівельникам доводиться ставати верхолазами.

Ось вони, найзнаменитіші хмарочоси.

"Кенері Уорф", Лондон, 50 поверхів, 224 метри.

Китайський банк, Гонконг, 72 поверхи, 315 метрів.

"Крайслер-Білдінг", Нью-Йорк, 77 поверхів, 319 метрів.

Центр Джона Хенкока, Чикаго, 100 поверхів, 344 метри.

"Емпайр Стейт Білдінг", Нью-Йорк, 102 поверхи, 381 метр.

Центр міжнародної торгівлі, Нью-Йорк, 110 поверхів, 417 метрів.

"Сірс-Тауер", Чикаго, 110 поверхів, 443 метри.

"Петронас-Тауерс", Куала-Лумпур, 88 поверхів, 482 метри.

Канадська національна телевежа (не зовсім хмарочос) є найвищою у світі спорудою — 533 метри.

НАЙБІЛЬШЕ ЧЕРЕВИЧКІВ КУПУЄ НЕ СТОНОГА

"У кого з тварин найбільше ніг?
Оля КУЛИК, Полтавська обл."

Здається, таке легке запитання. Найбільше черевичків доводиться купувати стонозі. Але не кваптеся. Бо крім стоніжок на нашій планеті живуть ще ногастіші істоти. Це — багатоніжки.

І стоноги, і багатоніжки схожі тим, що мають довге тіло і багато ніг, але живуть вони по-різному.

Багатоніжки харчуються лише гниючими рослинами, рухаються повільно, а тому в разі небезпеки не втікають, а скручуються у спіраль. Їхнє тіло складається із сегментів, а на кожному з них — по дві пари ніг. У більшості багатоніжок від 120 до 170 ніг, а рекордсмен має 750 ніг.

Стоноги — це мисливці. Вони полюють на черв'яків, жуків, равликів, а тропічні (завдовжки до 25 сантиметрів) нападають навіть на жаб, мишей і птахів. Їхнє тіло теж складається із сегментів, але на кожному — лише одна пара ніг. Проте це їм не заважає швидко бігати — інакше як упіймати здобич? У більшості стоніжок від 30 до 50 ніг. І лише в одного виду — 117 ніг. Все одно це дуже багато. Уявляєте, скільки черевичків треба купити? Може, тому й ходять і багатоніжки, і стоніжки босоніж...

ХОЧЕШ ВИГРАТИ ПРИЗ?

Спробуй упізнати, які уроки в школі майбутнього намалював на обкладинці художник. А також пофантазуй і напиши, якими б ти хотів бачити уроки. Серед тих, хто упорається із завданням, розігруватиметься приз — дитяча енциклопедія.

"Хто навчив людей в'язати?
Марія КОВАЛЬ,
Полтавська обл."

ЧОЛОВІЧА СПРАВА

Учені стверджують, що першими навчилися в'язати бедуїни, які жили в пустелях Північної Африки та Близького Сходу. А їх цього "навчили" холод і верблюди. У пустелі вдень спека, а вночі дуже холодно. Тож дивилися кочовики на своїх верблюдів і думали: а якби нам такий теплий одяг, як шерсть у верблюдів, то й ми не мерзли б. І винайшли спочатку повітряні петлі, потім найпримітивнішу в'язку. Але згодом вони вже стали вправними майстрами. До речі, в'язання у них було не жіночою справою. Жінкам довіряли тільки прясти вовну. Коли вранці пастух-бедуїн вирушав на пасовисько, то неодмінно брав із собою спиці і клубок ниток.

У Європі в'язання тривалий час теж було виключно чоловічою справою. Благородні лицарі після поєдинків усамітнювалися біля каміна у своєму палаці зі спицями в руках. Кажуть, що в'язання заспокоює, налаштовує людину на філософське мислення. Можливо, тому і європейські королі полюбляли довгими зимовими вечорами не розлучатися зі спицями. Мистецтво в'язання цінувалося так високо, що його вважали справою, гідною королів.

А в середині XIII століття ця справа стала прибутковою, а професія в'язальника — престижною. Оволодіти нею було непросто. Учнів набирали з найкмітливіших дітей. Вчилися вони секретів в'язання шість років, а потім складали випускний іспит. На нього мали представити виплетені власноруч шапку, сорочку, панчохи і килим із ниток 30 кольорів.

Якщо мама або бабуся зв'яже тобі, барвінчатко, шкарпетки, подякуй їй і розкажи таке. Коли археологи розкопали одну з єгипетських пірамід, то поряд із золотими прикрасами знайшли там і дитячу в'язану шкарпетку, якій не менше п'яти тисяч років.

МИ ВИНАЙШЛИ ВЕЛОСИПЕД!

Я завжди знав, що таких розумників, як ви, барвінчата, немає ніде у світі. Розглядаючи малюнки велосипедів майбутнього і читаючи листи про них, ще раз переконався у цьому.

Роман ГАПОНЧУК із Волинської області сконструював рятувально-гірський велосипед, який захищає життя від небезпек на 100 відсотків. А Женя МАНЖУЛА з Кіровоградської області на своєму велосипеді літатиме. Тетяна КРЕТОВА з Черкаської області теж винайшла літаючий велосипед, яким можна подорожувати на інші планети і який може ставати невидимим. Велосипед Миколи ЛАЗАРЄВА з Миколаївської області водночас буде і машиною, і літаком, і човном. А на велосипеді Тетяни МОРОЗ із Вінницької області я б катався день і ніч. Він у неї має вигляд сонечка — комашки, але замість лапок — четверо коліс. Усередині два сидіння — для водія і пасажира. Якщо велосипедист стомиться, крила сонечка розкриваються, і воно летить саме. Незвичайний велосипед спроектувала і Юля ПОБЕРЕЖНИК із Вінницької області — з одним великим колесом і двома сидіннями, він може перетворюватися навіть на підводний човен.

Та найбільше мені сподобався велосипед Анни ВОЛОДАВЧИК із Луганської області. Називається він «Сонечко, дощик і музика". Одне колесо у нього із сонця, друге — з дощу, а сидіння — музичне. Вона й отримує приз — дитячу енциклопедію.

БАРВІНОК

ПРИЗ НОМЕРА — 3 ДИТЯЧА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

"Барвінок" — всеукраїнський журнал для дітей молодшого і середнього шкільного віку.
Заснований у 1928 році.
Передплатний індекс 74022.
Засновник і видавець: редакція журналу "Барвінок".
Свідоцтво КВ № 770, 28.06.94 р.
Головний редактор.....Василь ВОРОНОВИЧ
Відповідальний секретар.....Людмила КОЗІЙ
Редактор відділу літератури.....Світлана ПРУДНИК
Художній редактор.....Олександр БАСС
Коректор.....Світлана ГАЙДУК
Комп'ютерна верстка.....Євген МЕДВЕДЄВ
Адреса редакції: 04119, м. Київ, вул. Дегтярівська, 38—44, тел. 211-04-98.
E-mail: barvinok@info.kiev.ua.
Тираж 33150 прим. *Зам. 1—47.*
Ціна за передплатою 2 грн. 13 коп., вроздріб — договірна.
Друк — поліграфкомбінат "Україна".
Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Журнал надходить до вас за пільговим тарифом завдяки сприянню ДП "Преса", його директора ГЕРАСИМЕНКА Валерія Вікторовича
Малюнок на обкладинці С. ШПАКА.

© "Барвінок", 2001

КАЛЕНДАРИК ЧАТАДАЙЛИК

Барвінковий привіт тобі, читачу!

Зацвів верес — квапиться до нас у гості місяць вересень. А на гостинець у нього найголовніше свято усіх школяриків: **1 вересня — День Знань. 11 вересня — Головосіки Іоанна Хрестителя** (раніше цього дня не різали круглих овочів і навіть хліб лише відламували), **14 — Семена** (початок справжньої осені), **21 — Друга Пречиста, 27 — Воздвиження** (цього дня не можна ходити до лісу, щоб не зустрітися з гадюками), **30 — Віри, Надії, Любові та їх матері Софії.**

24 серпня — День незалежності України. Добре було б, щоб цього дня всі українці — і дорослі, і малі — помолилися за щасливу долю України. Можливо, це буде "Молитва" Олександра Кониського, якому 18 серпня минуло 130 років від дня народження.

Олександр **КОНИСЬКИЙ**

МОЛИТВА

Боже Великий, Єдиний,
Нам Україну храни,
Волі і світу промінням
Ти її осіни.

Світлом науки і знання
Нас усіх просвіти,
В чистій любові до краю
Ти нас, Боже, зрости.

Молимось, Боже Єдиний,
Нам Україну храни,
Всі свої ласки, щедроти
Ти на люд наш зверни.

Дай йому волю, дай йому долю,
Дай доброго світа,
Щастя дай, Боже, народу
І многая, многая літа!

Художник Ю. ПРАВДОХІНА

Барвінок нового тисячоліття

"Барвінок" — це класний скарб!
Антон УСТИМЕНКО,
Дніпропетровська обл.

Антон АЛАТОН (для друзів — Алатошка)

ПЕРШОКЛАСНІ ПРИГОДИ

Дякую всім барвінчатам, які надсилали свої відповіді на запитання вікторини, і оголошую переможців.

Магістром каліграфії став Максим ТІТАРЕНКО з Черкаської області, він отримує в подарунок конструктор.

Бакалаври каліграфії Руслан КИРИЧЕНКО із Житомирської області і Валерій ОДИНЕЦЬ із Київської області нагороджуються настільними іграми.

Найкраще на запитання вікторини відповідала Іванна М'ЯСТКІВСЬКА з Вінницької області — вона отримає в подарунок ляльку Барбі.

ЦІЛКОМ ТАЄМНО

НИШПІРКАМ — УРА!!!

Агентам-барвінчатам дякую за допомогу. Всі викрадені секретні файли (а їх було 9) знайдено і повернено "Барвінку". Найактивніші мої помічники Наталка ТОВСТОГАН з м. Кіровограда, Настя КРИВОРОТЕНКО з Кіровоградської обл., Валентин КРАМАР із Черкаської обл., Олена ПЕТРИШИН із Хмельницької обл. нагороджуються іграми "Новий бум". Спеціальний заохочувальний приз отримає наймолодший агентик Миколка РОМАНІВ з Івано-Франківської обл.

СУПЕРАГЕНТ КВАРК

РЕЙТИНГ ПОПУЛЯРНОСТІ

Мені дуже кортить дізнатися, барвінчата, котрий із матеріалів і малюнків цього номера вам сподобалися найбільше. Напишіть про це, але, будь ласка, на окремих аркушах паперу. На одному — про матеріал, на другому — про малюнок. І на кожному зазначайте своє ім'я, прізвище і адресу. Наприкінці року серед тих, чиї думки найчастіше збігалися із думкою більшості читачів, буде розіграно фотоапарат.

А в № 5 кращими визнано:

розповідь М. ПРУДНИКА "Велосипедист без голови, кулак-сила і заєць-хижак" та малюнки Т. КОСТЕЦЬКОЇ до цієї розповіді і Н. ШИРЯЄВОЇ до оповідки "Левоорел".

Минуло літечко — першовересневий дзвоник кличе до школи. І зарясніють ваші розмови, барвінчата, словами "диктант", "переказ", "контрольна", "твір". Щоб вони вам менше прикрощів завдавали, згадаймо деякі правила.

ПУСТУНИ Е ТА И

Жили у коренях слів брати-пустуни Е та И. Любили вони з дітьми жартувати та усілякі загадки загадувати. Діти чують слово, а ніяк не збагнуть: який же у ньому звук - Е чи И? А братики сміються: "Хто вгадає?" І регочуть, коли хтось помилиться і не ту літеру напише. Жарти люблять усі, але не під час диктанту.

Та старанним учням завжди допомагає Наголос. Братики Е та И його теж поважають. Коли Наголос приходить до них, то вони радіють і так голосно вітають його, що діти легко розпізнають їх. І вже ніхто не помиляється: Е чи И писати. А пустуни ще й пісеньку склали:

Треба слово так змінити,
Щоб Наголос "переселити".
Щоб ми чітко прозвучали,
А ви — правильно писали:
Весна — весен, весло — весел,
Живе — жив, пливе — плив.

ЧАСТКА НЕ І ЛІНЬ

Дієслова вважають, що у заперечної частки Не важкий характер, кажуть, що вона вперта і любить каверзувати. Хоча насправді характер у неї непоганий, вона компанійська і товаришує з усіма частинами мови. Просто на неї час від часу нападає лінь. І тоді їй нічого не хочеться робити. Хіба ж винна? Не вона ж нападає на лінь, а лінь на неї! Тож коли її до себе кличуть дієслова, частка Не не поспішає до них. Бо вони такі діяльні, працьовиті, активні, увесь час щось роблять, а їй хочеться перепочити. Ото вона й стане осторонь та й спостерігає за ними, а близько підходити не хоче. Адже якщо писатиметься разом із ними, то і її змусять увесь час працювати.

Інша річ дієслова, які означають неповну, половинчасту дію. Частка Не не цурається їх. Їй здається, що вони трішки ледачкуваті. Їх легко пізнати по префіксу недо-: *недобачати, недочувати, недовиконувати*. З ними вона пишеться разом.

Галина ПЛОХАТНЮК

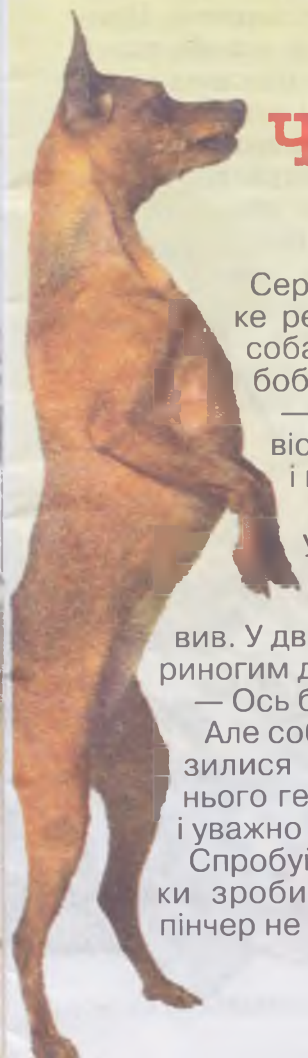

ЧОМУ НЕ ОБРАЗИВСЯ ПІНЧЕР?

Сергійко у школі писав твір. У ньому було таке речення: "У нашому дворі живе багато собак і котів: джек, барбос, сірко, альфа, бобик, мурка, пушок, білан і пінчер".

— Ти в одному реченні зробив аж вісім помилок, — сказала вчителька і поставила двійку.

Сергійко образився — він був упевнений, що жодної літери ні в якому слові не пропустив та ще й коми правильно розставив. У дворі він показав свій твір чотириногим друзям і ображено мовив:

— Ось бачите, через вас маю двійку!

Але собаки і коти теж чомусь образилися на хлопчика і побігли від нього геть. Лише пінчер залишився і уважно дивився в зошит.

Спробуйте здогадатися, які помилки зробив Сергійко і чому лише пінчер не образився на нього?

Чеська народна казка

Мельн
і три л

6

На одній річечці стояв млин, але люди обминали його десятою дорогою, бо тамтешній мірошник був чаклун і знався з нечистою силою. Закляв він трьох принцес, обернув їх на лелек і тримав під замком у своєму хліві.

Якось забрів до того млина молодий наймит. Мірошник доручив йому дещо полагодити і побачив одразу ж, що парубок уміє тримати в руках сокиру. Вподобав він хлопця і одного разу сказав йому:

— Живу я тут самотою, коли хочеш — лишайся в мене за мельничука!

— Гаразд, панотче, — відповів наймит. — Я залишусь у вас, бо мені вже набридло тинятися од млина до млина.

Показав йому мельник отих трьох лелек та й каже:

— Будеш годувати і доглядати лелек, тільки ж гляди: якщо випустиш хоч одну — лихо тобі буде!

Годував мельничук лелек, дбав про них, чистив їм хлівець і щодня наливав свіжої водички. Полюбив він птахів, пестив їх і, коли мав щось ласеньке, завжди порівну ділився з ними. А лелеки так звикли до нього, що бігали слідом, наче цуцики, і якщо він колинебудь барився у місті, то смутніли і не могли його дочекатися.

Одного разу зайшов мельничук до хлівця погодувати лелек. Раптом одна з них і промовила людським голосом:

— Гей, хлопче, а ти міг би нас врятувати і цим прислужився б не тільки нам, але й собі!

Завмер мельничук, ніби громом вражений, але по хвилі опам'ятався і спитав, що йому треба зробити.

— Відпусти одну з нас на волю, — мовила лелека, — і нічого не бійся. Про все інше ми подбаємо самі!

Пам'ятав парубок, що наказував йому мірошник, але все-таки не побоявся відімкнути хлівець, і одна лелека злетіла високо у небо. Побачив це мірошник, прибіг і зітнув парубкові голову. А лелека, яку відпустив мельничук, кружляла в цей час над млином. Принесла вона у дзьобі якесь зіллячко, поклала на юнацьке тіло, і устав мельничук здоровий і веселий, як і досі. Нагодував він двох лелек, що

ничук лелеки

лишились у хлівці, й опівдні прийшов до мірошника обідати, мов нічого й не сталося.

Хазяїн здивувався, глянув пильно на нього і сказав:

— Еге, та ти, я бачу, теж умієш не тільки кашу їсти! Та й у ремеслі млинарському тямиш, інакше я б тебе і не взяв. Тільки тепер шануйся мені!

Юнак нічого не відповів, та другого дня не зважив на хазяїнові погрози і, коли друга лелека добре попросила його, відімкнув хлівець і випустив її на волю.

У ту ж мить прибіг мірошник, убив хлопця та й покинув на подвір'ї. А лелека, яку юнак визволив, покружляла, покружляла над обійстям, потім опустилася на землю, притулила юнакові до тіла якусь травичку, і зробився парубок знову живий і здоровий. Устав він і попростував до млина. Злякався мельник, коли побачив його живого й здорового, і промовив:

— Не може учень бути розумніший за майстра! Двічі тобі пощастило, та, як відпустиш мені останню лелеку, не буде тобі рятунку!

Наступного дня пішов мельничук годувати лелеку і розповів їй, як грозився йому хазяїн. Лелека й каже:

— Не бійся, юначе! Про твоє життя я сама подбаю. Якщо відпустиш мене, будемо всі ми щасливі, ти королюватимеш разом із нами, і не спіткає тебе ніяке лихо!

Мельничук погладив лелеку рукою та й відпустив її на волю, але мірошник прибіг і, проклинаючи наймита, почав рвати на собі чуба. Потім убив хлопця та й пішов собі поратись у млині.

Аж ось третя лелека опустилася додолу, поглянула на хлопця і полетіла геть. Незабаром повернулася вона, несучи у дзьобі горіхову шкаралупу з кількома краплями живої води. Покропила лелека мертве тіло, і юнак знову зробився живий і здоровий. Скочив він на ноги і побіг до млина, але мірошник так перелякався, що почав мекати, мов старий цап. Потім кинувся він тікати, але раптом поточився і тої ж миті випустив дух.

Став мельничук серед двору та й замислився, що йому робити. Раптом прилетіли до нього три лелеки, подякували йому, і перша лелека промовила:

— Ти зробив нам велику послугу, врятував нас од лютого ворога! Допоможи ж нам іще раз і зроби, що ми тебе попросимо!

Мельничук пообіцяв, що залюбки допоможе їм, аби тільки сказали, що і як.

Перша лелека й каже:

— Налий у казан води, розклади під ним вогонь і, як вода закипить, укинь нас трьох у казан!

Юнак спершу і слухати не хотів, та лелеки не переставали просити, і тоді він вкинув їх у казан. Було йому так шкода лелечок, що пішов він за млин, сів під деревом і сумно похнюпив голову. Та незабаром напав на нього нездоланний сон.

Довго він спав, а як прокинувся, побачив себе у прекрасному кришталевому палаці, навколо стояли челядники і одразу ж спитали у нього:

— Які будуть накази?

Мельничук мовчав, бо думав, що це йому тільки ввижається, та раптом відчинилися двері і до кімнати ввійшли три принцеси. Вони вклонилися йому і сказали:

— Ми і є ті три лелеки, яких ти визволив із неволі. Спасибі тобі, юначе! Кого з нас вибереш ти за дружину?

Вибрав він наймолодшу і найгарнішу, а дві інші принцеси в ту ж мить звеліли готувати їм славне весілля.

Жив мельничук із своєю жінкою в добрі й любові, і якщо вони не померли, то королюють там і досі.

Переклад
Олега МИКИТЕНКА

Художник О. МАМАЄВА

УЧИТЕЛЬ — МАЙЖЕ ІМПЕРАТОР

Якщо у перші вересневі дні у твоєму щоденнику вчитель червоним чорнилом виведе 12, то не лише подякуй йому, а ще й назви імператором. А щоб він не дуже дивувався, розкажи таке. Дві тисячі років тому в Римі червоне чорнило вважалося священним, і писати ним мав право лише імператор.

КНИГИ–ЛЮДИ

У тому самому Римі дуже давно (коли ще не було книг) жив багатий торговець Іцел. І вирішив він створити бібліотеку. Як, спитаєте, можна створити бібліотеку, коли немає книг? Річ у тім, що тоді були книги. Але вони зберігалися не на книжкових полицях, а в людській пам'яті. Знаменитий Гомер не бачив своїх поем "Іліада" чи "Одіссея" — вони були записані лише через кілька століть після створення. Але кмітливий торговець, прагнучи подивувати усіх, зібрав найздібніших і найрозумніших рабів. І кожен з них став книгою — вивчив котрусь поему: "Одіссею" чи "Іліаду". Якось Іцел перед гостями вирішив продемонструвати свою освіченість і почав цитувати "Іліаду", але забув потрібне місце. Тож звелів привести "Іліаду". Та у відповідь почув: "Іліада" захворів і не може підвестися з ліжка".

БЕРЕЗОВИЙ СІК — ШЛЯХ ДО ЗОЛОТА

Цікаво, чи є серед вас такі, які б не хотіли розбагатіти? Еге ж, знайти скарб кортить кожному. Та щастить не кожному, бо більшість піратських скарбів уже знайдено. Але багато скарбів, тобто корисних копалин, у тому числі і золота, ховає земля. Як знайти їх? Треба пити березовий сік і добре вчити ботаніку і хімію. Секрет тут простий. Золото трохи розчиняється у воді. Отож, якщо вода протече крізь збагачений цим металом грунт, то й набере його в себе. А ту воду з глибини (понад 10 метрів) вбирає своїм корінням береза. Провівши хімічний аналіз березового соку, можна дізнатися, чи варто у цьому місці шукати золото.

ГОРІХ З–ПІД ЗЕМЛІ

Під землею можна знайти не лише корисні копалини, а й дуже корисні горіхи. Арахіс називають ще земляним горіхом, і належить він до родини бобових. Його кущ і квіти трохи нагадують горох. Але після того, як жовті квітки арахісу запиляться (а квітнуть вони всього один день), вони спускаються вниз і зариваються в землю, де і виростають та достигають горіхи.

Є в арахіса й інші квіти — дрібні, підземні. Під землею вони самозапилюються, і з них на глибині 10—20 сантиметрів розвиваються стручки земляних горіхів.

ХОЧЕШ — ВІР, А НІ — ТО ПЕРЕВІР...

- Судан — найбільша держава Африки.
- Морська ящірка може важити 12 кілограмів і сягати у довжину 140 сантиметрів.
- Перший електричний ліфт було створено в 1880 році.
- Волоський горіх живе до 400 років.
- Білка може мати кілька гнізд — головне і запасні.
- Найсухіший континент на Землі — Австралія. Посухи тут можуть тривати кілька років поспіль.
- Фламінго серед тисячі пташенят упізнає голос свого.
- Кориця — це розмелена кора коричного дерева.
- Найдавнішій із знайдених археологами ванні 5 тисяч років.

Пане Холодильнику, скажіть...

Де швидше розтане морозиво: у роті чи в холодильнику? Якщо рот знаходиться далеко від холодильника, то в роті. А якщо він облизується десь тут недалечко, то майже одночасно. Бо морозиво має одну дуже хитрющу властивість: його завжди хочеться ще. І ніякі холодильники не вбережуть морозиво від дитячого рота.

Хоча вже є холодильники зі спеціальними приставками з промовистою назвою "невсипуще око". Варто лише ласуну відкрити дверцята, як одразу чується обурений голос: "Як? Ти знову хочеш морозива? Посоромся! Поглянь, товстунчику, на себе у дзеркало — ти вже схожий на Вінні-Пуха!"

Холодильник — звична річ у кожному помешканні. Але так було не завжди. Спробуймо... Ні, колесо історії обертати назад не будемо, а просто розпитаємо про це у сучасного холодильника.

— Пане Холодильнику, скажіть, будь ласка, коли люди приручили холод?

— Це сталося дуже давно. Так давно, що ніхто й не пам'ятає, коли саме люди почали зберігати їжу в підземеллях, ямах, погребах. Навіть первісні люди, котрі жили в печерах, уже використовували для цього холод.

— Цікаво, а як виглядав ваш найдавніший родич?

— Це була звичайна кухонна шафа, у якій спеціальне відділення заповнювалося льодом. Авжеж, він танув. Тому його періодично накладали знову.

— А де брали той лід улітку?

— Його заздалегідь заготовляли взимку на річках і складали до льодовника — колодязя, обкладеного цеглою. Пересипаний соломою лід міг зберігатися аж два роки! Звісно, всі мріяли про машину, яка б робила сама лід і влітку.

— І ви знаєте, хто винайшов таку машину?

— Авжеж. Першу "льодоробну машину" виготовив англієць Паркінс у 1834 році. А в 1887 році на Всесвітній виставці у Парижі всі захоплено розглядали перший домашній холодильник: продукти у ньому не псувалися кілька днів!

— Він був схожий на вас, пане Холодильнику?

— Ні, вибачте за нескромність, я просто красунчик порівняно з ним. Мій прадідусь був великим, голосно ричав і постійно вимагав поживи: вугілля, дров, спирту чи гасу. Адже для вироблення холоду потрібна була енергія. То вже згодом з'явилися електричні холодильники. І відтоді з кожним десятиріччям ми, холодильники, ставали все досконалішими і красивішими.

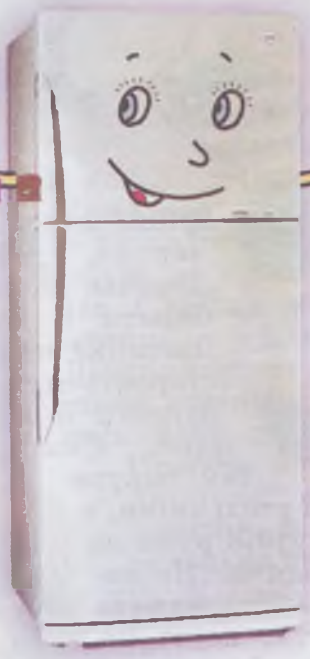

— А як ви ставитеся до колеса?

— Усі холодильники поважають автомобілі. Адже саме вони допомагають нам найкраще виконувати свою роботу. Машини швидко привозять продукти, а тоді вже до справи беремося ми. А декотрі з нас і самі стають на колеса — мабуть, бачили на дорогах рефрижератори.

— Пане Холодильнику, якби вам самому запропонували вибрати продукти, то ви, напевне, усі свої полиці заповнили б морозивом?

— Хоча мені й приємно бачити, як загоряються дитячі очі, коли дістається морозиво, але я пам'ятаю про своє покликання: зберігати усі необхідні для життя людини продукти. А тому й радію, коли на моїх полицях гостюють морква, яблука, капуста, молоко, сир, риба і... морозиво.

Хатня

Марина ПАВЛЕНКО

Софійка вже величенька, і мама доручає їй прибирати в хаті. Дівчинка ніби й старається, та надовго її не стає. Сяк-так павутину зі стелі зніме, а до кутків руки не доходять. Як-небудь замете сміття, дещо на совок збере, а решту — під шафу, хто там помітить. Мама й справді по закапелках не заглядає. Знай нахвалює доньку: помічниця росте.

А Софійка так і привчилася: віником шур-шур — та в куточок під шафу. Якогось разу теж так підмела. Раптом з-під шафи наче горошинка викотилася. Дівчинка хотіла її підмести, але та сама назад під шафу поторохтіла. Смішно так торохтить — наче співає хто. Прислухалася Софійка — таки виспівує:

— *Перинка з павутинок!*
Подушка з порошинок!

"Ой, мабуть, я перевтомилася", — подумала дівчинка та й побігла на вулицю гуляти. Кілька днів не бралася за віник. А потім знову заходилася порядкувати. Раптом з-під шафи викочується щось — завбільшки з яблуко і пританцьовує:

— *Перинка з павутинок!*
Подушка з порошинок!
Під шафою оселя,
Живу собі веселий!

І добре бачить Софійка, що то не яблуко, а маленький кругленький чоловічок. Та такий нечупара! Одяг брудний і сам замурзаний. Уже мав під шафу шаснути, Софійка вхопила його:

— Ти хто?

— Нехайко, — весело блимнув оченятами.

— Що ти робиш у мене під шафою?

— Не в тебе, а в себе! У мене під шафою дім.

— А де ти взявся?

— З порошинки. Якщо її довго не чіпати, сміттячком зверху добре вкутати, то й народжується хлопчик-нехайко. А скоро ще й братиків матиму!

— Бра-а-атиків?! — аж похолола дівчинка. — А що ти їси?

— Усе, що зі столу падає. Та найбільше люблю сміттячко й пилюку.

Подивувалася таким словам Софійка. Спро-

бувала погратися з Нехайком — не сподобалося: лиш ворухнеться — пилюга з нього так і сиплеться. Нехай краще сидить під шафою і носа свого не показує. І побігла на вулицю — там цікавіше.

Аж через тиждень Софійка знову взялася за віник. Домела до шафи, а з-під неї хтось молодим баском:

— Сміттячком щодня вечеряю —
Он яке у мене черево!
Ой, не виберуся з хати,
Бо зробилась тіснувата.

Нехайко, виявляється, застряг. Висуває то ноги, то голову, а вилізти ніяк не вилізе. Стривожившись, Софійка щосили потягнула його за брудний комірець і таки вирятувала.

— Ух, дякую! — смачно відпчихувався чоловічок, уже схожий на кавунчик. — Негайно ж переселяюся під ліжко. А ви, братики, перебирайтеся в мою оселю, — гукнув комусь на верхню полицю.

І з усіх запилених і заснованих павутиною шпаринок почали викочуватися хлопчики-горошинки. Лише тепер зрозуміла дівчинка, що накоїла. Ще, гляди, її з мамою нехайки з хати виживуть!

Відтоді що б не робила — завжди робила на совість і до кінця. Ніколи вже не казала: "Нехай собі..." Чисто в хаті. Мама доньку хвалить не нахвалиться.

І ніхто не знає, що має Софійка невеличкий клопіт. Щодня вимітає з-під шафи жменьку якогось наче пшінця. Прибере все — і "пшінце" назад загорне. А воно тихенько попискує:

— Сміттячка
не повний дзбанок —
Ох, коли б уже сніданок!..

Софійка крихт зі столу кине. Але небагато, щоб не гладшали. Не дає нехайкам рости. І найстарший Нехайко з ними — після "дієти" став таким, як усі. Оце таке. Розвела колись нехайків, а тепер що? Куди виженеш? Кому вони потрібні? Тепер гляди, Софійко...

ка і Нехайка

НЕДБАЛА КАЗКА

Художник Н. ШИРЯЄВА

Суперрозклад уроків для барвінчат

Ти любиш ходити на дні народження? Що, ходив би на них щодня? Без проблем! "Барвінок" для тебе, свого найкращого друга, що хочеш зробить. Хочеш щодня на свято — будь ласка. Прокидаючись щоранку, дивися на "Розклад днів народження" і кажи: "З Днем народження, Понеділку!", "З Днем народження, Вівторку!", "З Днем народження, Середо!". Адже щоранку народжується новий день. І якщо ти привітаєш його, усміхнешся йому, то він неодмінно захоче стати для тебе добрим, успішним, цікавим. Але й ти про подарунок не забудь — принеси і Понеділку, і Середі, і П'ятниці по гарній оцінці. Адже вони народжуються для того, щоб ти щодня підростав і розумнішав.

Подяснення

1

1
2
3
4
5
6

ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ ПОНЕДІЛКА

2

1
2
3
4
5
6

ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ ВІВТОРКА

3

1
2
3
4
5

ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ СЕРЕДИ

ТА, БАРВІНЧАТКО!

Розклад днів на

ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ НЕДІЛІ

1. Дружнєбалакання.
2. Ігрознавство.
3. Спортометрія.
4. Жартологія.
5. Барвінкознавство.
6. Фільмологія.

ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ СУБОТИ

1.
2.
3.
4.
5.
6.

ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ П'ЯТНИЦІ

1.
2.
3.
4.
5.
6.

ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ ЧЕТВЕРГА

1.
2.
3.
4.
5.
6.

НАРО С

5.
6.

З ДНЕМ ЗНАНЬ,

Привіт усім страшкам! Сьогодні на засіданні "Товариства відважних боягузів" познайомимося з вриколаксами. Це — давні грецькі, бр-р-р, вампіри. Померлих у давнину, як і нині, хоронили. Проте декотрі з них залишалися нетлінними. Мерці зовні хоч і нагадували людей, та ними вже володіли злі сили. "Надутий, як барабан, і чорний, як тисяча років", — так казали про вриколаксів. Вигляд у них був жахливий, але не завжди навідувалися вони до людей з лихими намірами.

І чорний, як тисяча років...

На одному з грецьких островів жила вдова. Було у неї дев'ятеро синів і одна донька Арете, яку вона дуже любила. З року в рік мати готувала для неї посаг. І ось доньку посватав морський торговець і мав забрати її далеко — до Персії. Жінка не хотіла розлучатися із донькою, тому й порадилася про це із синами. І найменший Костянтин переконав матір, обіцяючи: як тільки вона захоче побачити Арете, він сам привезе додому сестру.

Арете вийшла заміж і поїхала з чоловіком. А мати часто стояла на березі, чекаючи звістки від доньки. Добре, що сини були поруч — і найменший зі своєю обіцянкою.

Та невдовзі вдова залишилася зовсім сама: смертельна хвороба забрала всіх синів. Жінка ще дужче сумувала за донькою і ображалася на сина, який не виконав своєї обіцянки.

Якось уночі вона прийшла до соснового гаю, де лежали її сини. Довго стояла над могилами і незчулася, як над могилою Костянтина з її вуст вирвалося давнє прокляття:

— Бажаю тобі ніколи не мати спокою і залишатися нетлінним. Бажаю, щоб земля не прийняла тебе! Бажаю, щоб чорна земля вивергнула тебе!

Знесилена жінка поплелася додому.

А за її спиною земля на могилі почала підніматися і тремтіти, потім розверзлася, і звідти висунулася рука, голова — Костянтин вийшов із могили. Струснувши із себе землю, він, ховаючись між деревами, рушив до гавані.

Але мати цього не бачила. Вдома вона три ночі поспіль не спала, не їла, не пила. А четвертої ночі двері її будинку раптово відчинилися — і вона побачила на порозі Арете. Донька була стомлена, з розкуйовдженим волоссям і наче не розуміла, що з нею сталося. Вона не бачила чорну постать, яка

Художник
Т. КОСТЕЦЬКА

стояла у неї за спиною.

Але мати побачила і впізнала. Це був привид Костянтина, який встав із могили, щоб виконати свою обіцянку. Мати насипала повну жменю солі в глек із водою і вилила воду на вриколакса, примовляючи:

— Як розчиняється ця сіль, так хай розчиниться і моє прокляття. Відпочивай і не вставай більше.

Чорна істота затремтіла і розсипалася на порох.

А жінка, відпустивши сина на вічний спокій, обійняла доньку і померла.

Такими раніше були вриколакси. Ніхто не знав, як вони виконували обіцянки. Може, літали. Але обіцянки виконували неодмінно. Вони ніколи не виходили з могил самі і з лихими намірами, робили це лише за покликом чи наказом живих людей. Але минали роки, і світ переповнювався злом. Характер вриколаксів почав різко змінюватися — вони перетворилися на злих вампірів, які вишукують жертви серед живих людей. Але про них ми поговоримо іншим разом. Бо, чесно кажучи, і після цієї розповіді хочеться сховатися з головою під ковдру. А фільми про вампірів то вже точно три дні не дивитимуся. Чи, може, ви, мої хоробренькі, й зовсім не налякалися?

Найвідважніший із боягузів

ВИЩЕ ПОХВАЛ — ЗВІР ХЛІЦАФАЛ

Доглядач фантастичного зоопарку Іван ПРОСЯНИК

У цей підземний бункер ми з вами, любі мої, спустилися не з остраху перед літаючим крокодунделем, а щоб побачити найпотаємнішу істоту нашого зоопарку. Поки що не дорослу особину, а маленьку лялечку. Лялечка ця завбільшки з грубезну колоду — чотири метри завдовжки. Ще й дуже злостивий характер у неї. Має на голові єдине око, але воно ніколи не спить, нікому не дозволяє наблизитися непоміченим. А як кому і пощастить підкрастися, то навряд чи зрадіє. Бо личина миттю відкриє пащеку, повнісіньку не зубів, а голок-стріл. Коли влучить стріла в людину, та одразу ж перетворюється в камінь.

Колись давно один хитрий грек, натрапивши в гірській печері на лялечку хліцафала, вирішив цим скористатися. Він купував хлопчиків-рабів, приводив їх у печеру, а забирав звідти чудові статуї. Та якось один хлопчик знепритомнів від страху і впав, а стріла-голка вцілила в того жадібного грека.

Напевне, ви подумали, що з такої лютої лялечки вилупиться щось жахливе? Не вгадали. Народжується з неї чудесна, дуже прихильна до людей тварина. Точніше, комахотварина. У неї шість ніг: три спереду і три ззаду. На витонченій, граційній, мов у жирафи, шиї має гарну, дещо схожу на козячу, голову з двома ріжками. Але найчудовіші в хліцафала крила. Вони можуть бути або як у птаха, або як у кажана, або як у бабки. Останні — найцінніші, бо виблискують як дорогоцінне каміння. Раз на сім років хліцафал скидає крила, щоб відростити нові. Якщо вам пощастить ті крила знайти й вставити у кришталеву оправу, знатимете все на світі. А хто в те люстерко дивитиметься, той ставатиме все вродливішим і вродливішим.

Хліцафал, можна сказати, — українська дивовижа. Це священна тварина стародавніх орачів-аріїв, що 15 тисяч років тому оселилися на рівнині між Дунаєм та Доном. Одного разу внук царя Сарми (річка з такою назвою є під Києвом) принц Яджуна зустрів хліцафала. Хоч хлопець дуже перелякався, та все ж таки йому стало мужності попрохати криланя показати йому Землю згори. І тоді хліцафал підняв його так високо, що Земля стала схожою на яблуко... Що-о? Цей принц має бути першим українським космонавтом? Ну, то хай буде так!

Ця істота останнім часом дуже рідко залітає до нас з іншого таємничого виміру. Бо сонячний вітер, яким вона живиться, став у нас забрудненим. А ми виводимо хліцафала з економічною метою. Де він пролетить, там повітря стає, мов у сосновому лісі по літньому дощі, — чисте і цілюще. Тому-то хліцафал вище всіх похвал.

БУТЕРБРОДЕ, НЕ КОВТАЙСЯ — ПОВІЛЬНО З'ЇДАЙСЯ!

Смачного дня, барвінчата! Сподіваюся, ви добре навітамінилися за літо. Адже на вас чекає велика робота — навчання в школі. Коли на перерві їстимете бутерброд, не ковтайте його поспіхом. Це може зашкодити вашому здоров'ю. Ретельно пережовуйте кожен шматочок. І маму попросіть, щоб на бутерброд клала ще й петрушку, кріп, салату чи шматочок солодкого перцю. Та що це я розповідаю вам — це ви маєте мені надіслати рецепти смачних бутербродів. Завдання зрозуміли? А книга з кулінарії вже чекає на переможця — чиюсь маму або бабусю.

КОТИЛОСЯ ЯЄЧКО

А тепер найцікавіші рецепти страв із яєць.

КОТЛЕТИ

200 г замоченого у молоці і віджатого білого хліба добре розітерти з двома сирими яйцями. Додати 10 подрібнених круто зварених яєць, сіль, перець, перемішати. Формувати котлети, обкачувати в сухарях і обсмажувати на олії навпіл із вершковим маслом.

Наталка РІЗНИК, Полтавська обл.

СМАЖЕНИЦЯ

Наша 88-річна бабуся готувала нам смаженицю. Треба збити 3—4 яйця, посолити і поступово влити, помішуючи, в кипляче молоко (0,5 л). Дуже добра смажениця з мамалигою.

Оля і Наталка ЛІСОВІ, Хмельницька обл.

МОЛОЗИВО

Добре розмішати 5 яєць, півлітра молока, склянку згущеного молока (або 1—1,5 склянки цукру), півсклянки родзинок, вилити в чавунець і запекти в духовці. Треба стежити, щоб не перепеклося. Як тільки загусне, вимкнути духовку.

Андрій, Сашко і бабуся Ганнуся ГОДОВАНЦІ, м. Дніпропетровськ.

ВІТАМІННИЙ САЛАТ

Зварені яйця потерти на крупну тертку. Додати дрібно порізані зелену цибулю і листя кропиви (кропиву ошпарити окропом), посолити і заправити майонезом.

Маша КОРОЛЬ, Київська обл.

З КАБАЧКАМИ

Обчищені кабачки нарізати кубиками, підсмажити на олії, залити збитими яйцями, підсмажити, посипати зеленню.

Оля КАНЮКА, Тернопільська обл.

А найбільше мені посмакувало молозиво за рецептом бабусі Андрія і Сашка ГОДОВАНЕЦЬ із Дніпропетровська. Вона й отримує приз — книгу з кулінарії.

ЛАСУНКА

ВЕСЕЛИЙ КІШ

Славні козарлюги, господарі "Веселого коша" Гриць Всезнайло та Ясь Всевмійло знову вирушили в експедицію — за жартами про казкових героїв і персонажів мультиків. І найперше відвідають Бабу Ягу — вона у казковому світі відомий колекціонер анекдотів. Ви, барвінчата-сміхотунчики, теж приєднуйтеся до цієї експедиції. Ні, не треба бігти в гості до Баби Яги. Якщо вона побачить так багато веселих дітей, то може розсердитися. А ви знаєте, що Бабу Ягу краще не сердити. Тому просто пригадайте смішинки про героїв казок та мультиків і надішліть їх до "Веселого коша". За найцікавішу колекцію хтось із вас отримає приз.

А тим часом довкола острова Траж у морі Хімс знову стартували перегони на крокодилах. І хоча надворі ще літо, сміливцям — учасникам перегонів явно кортить до школи.

— Васю, покажеш мені свого собаку? — питає шестирічний Юрко.

— Покажу, але візьми із собою ще одні штани.

Олексій ГРИГОРЕНКО, Одеська обл.

Прийшов хлопчик до магазину і запитує:

— У вас є крем для взуття?

— Для якого? — уточнює продавець.

— Тридцять п'ятого розміру.

Катерина ЧАЛА, Луганська обл.

ЕКСПЕДИЦІЯ ДО БАБИ ЯГИ

"На уроці малювання ми отримали завдання: із заплющеними очима намалювати колобка, зайчика, сонечко, дерева, квіти. А коли побачили свої "картини", то дуже голосно сміялися. А вчителька сказала: "Усім сьогодні двійки. Несіть щоденники!" Ми вже не сміялися. Але потім вчителька позакреслювала двійки і поряд понаписувала: "Першоквітневий жарт".

Зустрів якось хлопчик прибульця і питає:
— Слухай, а на вашій планеті є школи?
— А що це таке? — запитав прибулець.
— Тоді тобі краще й не знати!
Євгенія КУЩ,
Дніпропетровська обл.

— Андрійку, ти що, спиш на уроці?
— Ні, я уважно слухаю, а очі заплющив від задоволення.
Ірина КУРИЛО,
Тернопільська обл.

Сидять два помідори в холодильнику. Один каже:
— Ой, як тут холодно!
Другий помідор ошелешено дивиться на нього і як закричить:
— Рятуйте! Я ніколи не бачив помідора, який уміє розмовляти!
Марина ХУДОЙКУЛОВА,
Чернігівська обл.

— Мишко, не підказуй Миколці, — зауважує вчителька.
— А хай ніхто не думає, що я нічого не знаю.
Вікторія ДОВГАЛЮК,
Хмельницька обл.

— Петрику, ти чому в диктанті так багато слів пропускаєш? — запитує вчителька.
— Це я пасту в ручці економлю.
Юля МАНЖОС,
Миколаївська обл.

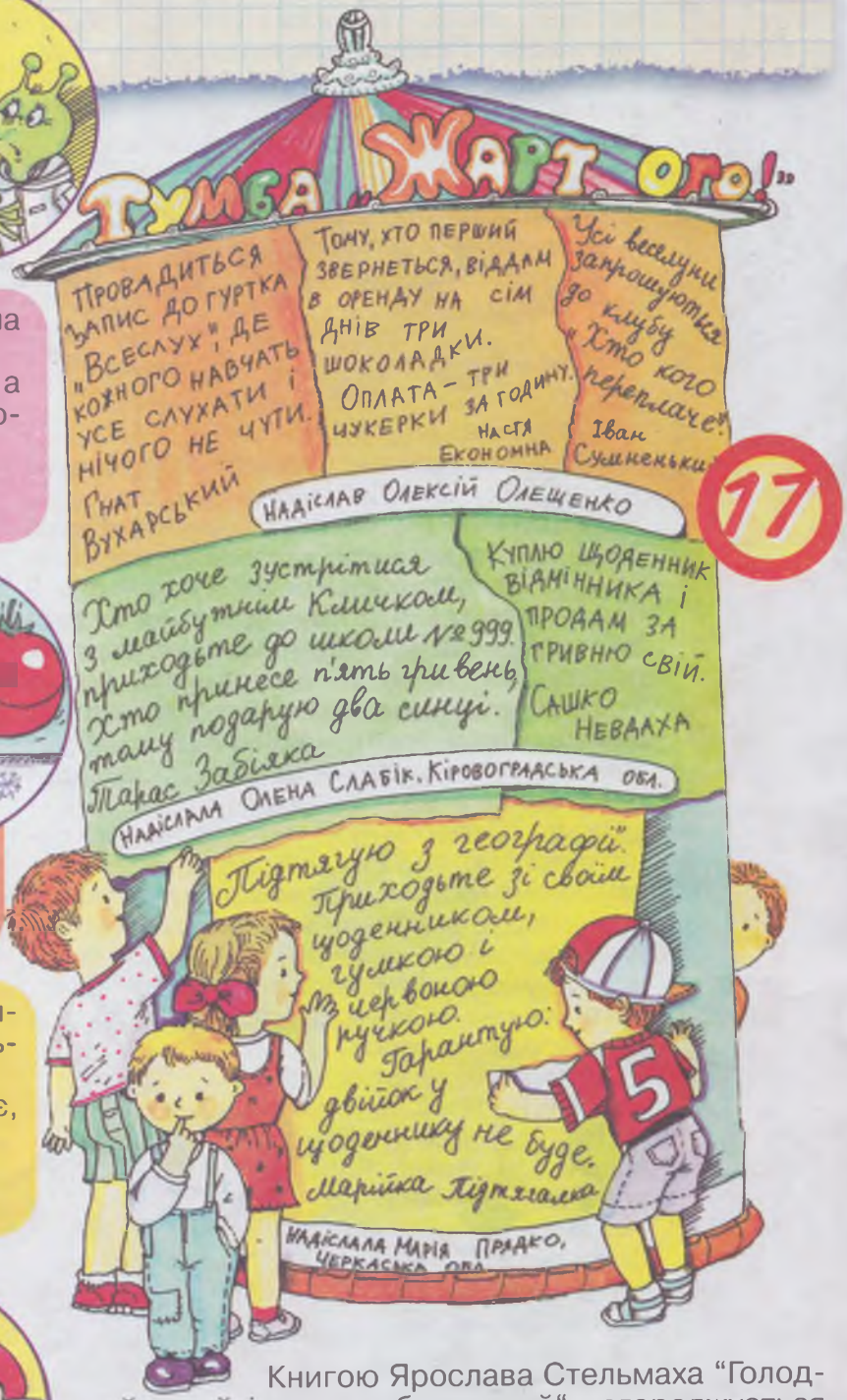

За розповідь про першоквітневий жарт "Невловимого синього коня" (книгу) отримує Сашко АДРУЖЕНКО і його вчителька з Чернігівської області. Ось його лист:

Книгою Ярослава Стельмаха "Голодний, злий і дуже небезпечний" нагороджується Олена СЛАБІК із Кіровоградської області. Вона найкраще "розпізнала" всі витівки пані Описки ("Барвінок" № 1), надіслала свої веселі кумедні описки, жартівливі оголошення і веселі задачки.

Барвінчата! Ви не забули, куди вирушили Гриць та Ясь? Приєднуйтеся до них. Якщо, звісно, хочете побачити своє прізвище у "Веселому коші" і отримати приз.

Про ман на «подо» або рятуйм

Віват, віват! Мудренькі будемо!

Я, король славнозвісної країни Мудрагелії Мудрило Перший і Останній, кваплюся розповісти вам, барвінчата, про мої літні пригоди.

Я багато подорожував з... Ніколи не вгадаєте, з ким! З моїм капосним сусідою Рдумортихом! З отим самим, через якого у нашому Палаці Мудрості трапляється багато прикрощів. Тож я, щоб не ризикувати, і запросив його із собою. Але за однієї умови: щоб він нічого не чіпав у моєму "Подорожнику". Це я так назвав свій літально-стрибально-лазально-плавальний апарат. Сконструював його

сам. Уміє він і літати, і по скелях стрибати, і по деревах лазити, і пірнати. Рдумортих три чесних слова дав, і ми вирушили.

Спочатку до Англії — до замку Вудстока. Вирішили перевірити, чи справді тамтешня луна може повторювати аж 17 складів. Я приготував текст, а Рдумортих його голосно прокричав. Не личить же мені, королю, репетувати. Та ще й за кордоном. А луна там і справді дивовижна. Вона повторила майже увесь текст: "Найкращі і найрозумніші читачі у світі — це бар..." Здогадалися, що не доказала луна?

Затим "Подорожник" переніс нас до початкової школи "Роллінз-Хіллз" у американському містечку Вернон. Там учні разом із учителькою зібрали найбільшу у світі — аж мільйон! — колекцію гудзиків. І недаремно вони витратили на це п'ять місяців. Їх занесено до Книги рекордів Гіннесса.

І раптом Рдумортих засумував. Ні, не тому, що захотів мати у себе вдома мільйон гудзиків. Бачте, закортіло йому до тієї знаменитої книги потрапити. Його вже не цікавила подорож — думав лише про те, чим би прославитися...

Тоді я, щоб відволікти Рдумортиха від тієї думки, спрямував "Подорожник" на острів Таїті. Там діє незвичайна школа — школа ходіння по вогню. І ми якраз потрапили на свято Хейва Тайніті. Уявіть собі велику клумбу (кілька квадратних метрів), вкриту 15-сантиметровим шаром розжареного вугілля. Через неї треба (а це 7—10 кроків) перейти босоніж. А потім глядачі ще й перевіряють, чи не обпечені ноги.

І що, ви думаєте, зробив Рдумортих? Зняв черевики і приєднався до учасників цього видовища. Щоправда, не перейшов, а перебіг вогняну клумбу. Але ж він це зробив! Я його радісно привітав, а він лише махнув рукою:

— Це не для Книги рекордів Гіннесса...

"Гаразд, — думаю, — якщо тебе і ходіння по вогню не змусило про це забути, то спробуймо ще змій". І невдовзі приземлив "Подорожник" в Індії, де відзначалося Свято змій.

Цього дня тут ніхто не працює. З лісу приносять змій і випускають на вулиці. Люди шанують їх, бо вони поїдають гризунів і рятують урожай. Плазунів вітають, обсипають квітковим пилком, пригощають молоком, медом і підсмаженим рисом. А біля їхніх нір ставлять квіти лотоса, жасмину, олеандра.

Художник В. БАРИБА

...дрівку «Подорожнику», ...о зуби!

Особливі почесті — кобрі, найнебезпечнішій із змій. Ходили ми вулицями, але Рдумортихові думки були десь далеко. Він ледь на кобру не наступив. Нічого не лишалося робити, як знову сісти у "Подорожник" і летіти подалі від біди.

Та над Малайськими островами ми потрапили у бурю і змушені були приземлитися. Але краще було б цього не робити...

Поки вщухала буря, познайомилися з місцевими жителями. Рдумортихові дуже сподобався один їхній звичай. Вони не відбілюють, як ми, а, навпаки, чорнять зуби. Тож і вирішив Рдумортих залишитися там і чорнити зуби. І обіцяє повернутися додому лише тоді, коли у нього будуть найчорніші у всій Європі зуби. Це щоб до Книги рекордів Гіннесса потрапити. Відмовити його від цієї ідеї мені не вдалося. А коли уявив, що йому пощастить здійснити задумане... І що у нього з'являться послідовники серед школярів, і що чорні зуби стануть модними... Ой-йо-йой — і аж за голову схопився обома руками.

Лише ви, барвінчата, можете врятувати Рдумортиха. Він вас поважає і неодмінно прислухається до ваших порад. *Хай кожен із вас спробує скласти прислів'я, приказку, невеликий віршик чи казочку про білі здорові зуби, про свіжий подих, про те, як треба доглядати за зубами, щоб вони були красивими.* Усі їх я передам Рдумортихові. І, може, така незвичайна колекція порад (єдина у світі) змусить його відмовитися від чорних зубів і таки допоможе потрапити до Книги рекордів Гіннесса.

З нетерпінням чекаю листів і сам сідаю писати на цю тему. Рятуймо разом Рдумортиха і моду на білі зуби!

Найкращі поради буде відзначено призами.

МУДРИЛО ПЕРШИЙ І ОСТАННІЙ

Перехрестя веселих забав

ВУЛИЦЯ РОЗУМНИКІВ

Летіло п'ять страусів. Одного підстрелив мисливець. Скільки страусів полетіло далі?

ПРОВУЛОК ЗАГАДКОВИЙ

БОРИС СЛЮСАР

***

Співучий півник на вазі
Стояв лиш на одній нозі.
І мав вагу той півник —
Два кілограми рівно.
А ось яку б вагу мав птах,
Якби стояв на двох ногах?

МАЙДАН ПУСТУНІВ

ЛІНА БІЛЕНЬКА

КОЛИСКОВА НЕБИЛИЧКА

Сомеря сомиху колисало,
Колискову пісеньку співало:
— Спи, моя матусенько вусата,
Скоро припливе вусатий тато,
А за ним дідусь і дві бабусі
І розкажуть казочку матусі
Про вусища, вуса й вусенята,
Що їх мають навіть сомята,
І про те, чи є соми безвусі.
Про усе повідають матусі.

ВІДПОВІДІ НА ЗАВДАННЯ,
вміщені у № 7

Віник. Велосипед. Стільки ж, як і тобі, адже ти — директор фірми. Літери О.

УЗВІЗ КМІТЛИВИХ

У табуретки відпиляли один кут. Скільки кутів залишилося?

ПОЧАТКОВА ШКОЛА

РОЗКАЖИ УЧИТЕЛЮ

Барвінчатко! Ти можеш допомогти своєму вчителю. Розкажи йому, що в №№ 7, 8 журналу "Початкова школа" вміщено потрібні для роботи документи:

1. Нові навчальні програми для 1 — 2-х класів загальноосвітніх навчальних закладів різних типів;
2. Рекомендації до проведення першого уроку в початкових класах, присвяченого десятиріччю незалежності України;
3. Організація та планування виховної роботи в початкових класах у новому навчальному році.

СПІВУЧІ СЛОВА

У нашій мові є слова, які дуже люблять співати, а тому дружать із нотами. Але одного ранку вони прокинулися і побачили, що всі ноти десь поділися. Знайдіть їх і поверніть на свої місця.

Т	О	П	О		
К	А			Т	А
				Д	О
К	О			Д	А
		Ч	Е	Н	Ь
		Р	А	О	Н
К	Е			Л	Ь
К			К	С	А
		В	І	Р	А
С	О	К	О		
		Н	Е	Р	А
		М	О	З	А
		З	В	І	Л
С	М	О			Р

СЕКРЕТ ГНОМА

Дзень-дзелень!

Уважних барвінчат я, гном Дзвінько, запрошую на урок гномівської мови. Читайте всі матеріали цього номера "Барвінку", бо в них треба знайти аж два зайвих слова. Вони й розшифрують вам оці — написані гномівською мовою. Не забули: серед найкмітливіших із вас (хто всі слова розшифрує і дізнається про мій секрет) наприкінці року я розіграю 10 призів, у тому числі й фотоапарат.

Гном Дзвінько

МАНДРІВКА КУЛІ

Чайнворд

Жила-була на світі Куля. Якось вирішила вона поблукати світом та побачити своїх родичів. А як їх упізнати? Та легко — адже вони трішки схожі на неї. Хочете дізнатися, кого із родичів зустріла Куля під час мандрівки, спробуйте розгадати чайнворд.

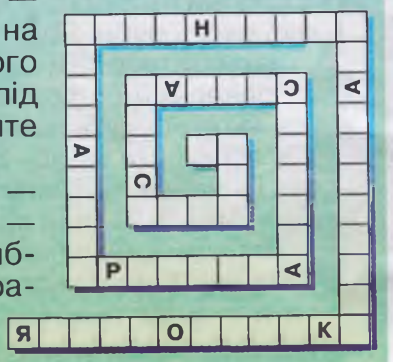

Я — росте на дереві, О — печеться на сковороді, К — бульба, А — китайське яблуко, Н — частина прикраси, А — одяг для лампи, Р — пляма на тілі, А і С — смакота з дерева, А — смакота з куща, С — є у космонавта і водолаза.

ПЕРШОКЛАСНИК-ЧЕМПІОН

Конкурс для майбутніх першокласників триває. Ось ще одне завдання, з яким вам треба упоратися, щоб стати учасником розіграшу 25 іграшок. До тих слів, які ви знайшли у попередніх завданнях, допишіть і сьогоднішнє. Воно "сховалося" у виділених клітинках кросворду. А розгадувати його дозволяється разом із мамою.

М — пісня кози.

С — цифра.

К — запашна рослина, яку мама кидає в борщ.

Б — ім'я ляльки.

М — подарунок від корівки.

Б — коли його б'ють, він грає.

М — холодна смакота.

Г — магазин, де можна купити і хліб, і сир, і цукерки.

Усіх майбутніх першокласників "Барвінок" вітає зі святом — 1 вересня! Відтепер вас називатимуть школяриками. А вчитися вам лише на найкращі оцінки допомагатиме "Барвінок".

ВІДПОВІДІ НА ЗАВДАННЯ, вміщені у № 7

Пташиний будильник. Кросворд. Деркач. Зозуля. Ворона. Іволга. Норець. Осоїд. Чижик. Омелюх. Качка. Дзвіночок.

Буркотун. Буря. Буряк. Бур'ян. Буржуй. Буркун. Бурелом. Бурштин. Бурмило. Бурундук. Бурулька. Бурчання. Буревісник.

ЯПОНСЬКЕ МАЛЮВАННЯ

У японському кросворді (або японському малюванні) треба віднайти не слова, а малюнок. Цифри у рядах і в колонках підкажуть вам, скільки клітинок і яким кольором слід замальовувати. Між групами замальованих клітинок можуть бути ті, які не треба замальовувати.

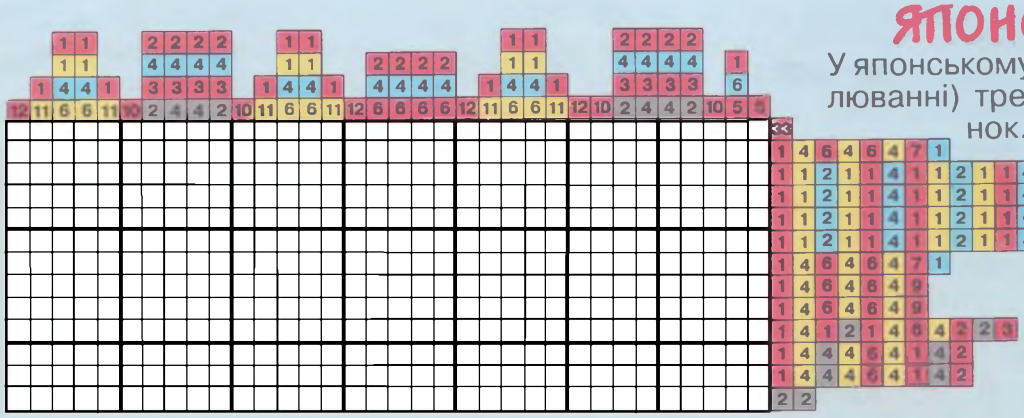

ПРО "МЕДВЯНУ РОСУ", СКРИПКИ І "ЛОВЦЯ ПТАХІВ"

ЕРУДИТ-ЛОТО

1. Яке хвойне дерево восени скидає з себе всі голки:
а) модрина,
б) ялина,
в) кедр?

2. На якому дереві з'являються крапельки "медвяної роси":
а) березі,
б) дубі,
в) горіхові?

3. З якого дерева виготовлені палі, на яких стоїть "наймокріше місто" у світі — Венеція:
а) ялини,
б) бука,
в) в'яза?

4. Яке дерево називають "Перуновим":
а) вербу,
б) смереку,
в) дуб?

5. З якого дерева виготовляють найкращі скрипки:
а) осики,
б) ялини,
в) берези?

6. Яке дерево, наче хамелеон, може змінювати колір деревини:
а) липа,
б) каштан,
в) вільха?

7. Коріння якого дерева зміцнює береги річок не гірше від сталевої арматури:
а) верби,
б) граба,
в) горобини?

8. Листя якого дерева тремтить навіть у безвітряну погоду:
а) осики,
б) ялини,
в) берези?

9. Квітка якого дерева містить 12 міліграмів нектару:
а) берези,
б) вільхи,
в) липи?

10. Яке дерево захищається від морозу власною смолою:
а) тополя,
б) в'яз,
в) ялиця?

11. Назва якого дерева у перекладі з латинської мови означає "ловити птахів":
а) граба,
б) горобини,
в) сосни?

БАРВІНЧАТКО!

Спробуй усе, про що розповідаєш у своєму листі, писати на окремих аркушах. Відповідь на конкурс — на одному, оголошення на "Планету знайомств" — на другому, запитання до рубрики "Хто? Де? Коли? Як? Чому? Навіщо? Скільки?" — на третьому. І на кожному не забувай писати своє ім'я та прізвище, адресу. Так у тебе буде більше можливостей і виграти в конкурсах, і побачити своє прізвище на сторінках журналу.

БАРВІНОК

МІЙ ДЕНЬ НАРОД

Няв-привіт, барвінчата! Не заперечуйте мені, що день народження лише один. Раніше я і сам так думав. Але сталася зі мною пригода. Мене викрали браконьєри — заради мого чудового хутра. І повезли аж до Африки. Мовляв, там балакучого Мотю і журнал "Барвінок" ніхто не знає, ніхто не захистить його. Але вони помилилися. Бо щомісяця я надсилаю всім своїм родичам (а вони живуть на всіх континентах) свій улюблений журнал "Бар-вінок". Тож вони відразу сполошилися і визволили мене. І цей день став моїм другим днем народження. А тепер я познайомлю вас зі своїми родичами з родини котячих.

Почнемо з **гепарда** — найпрудкішої тварини на землі. Він не підстерігає здобич, а наздоганяє. Щоб швидше бігати, навіть "відмовився" від кігтів на лапах, що втягуються. Живе в африканських саванах і на азійських рівнинах. А ось королівського гепарда можна зустріти лише в Південній Африці. Плями на його хутрі зливаються у смуги, що робить його схожим на тигра.

А **леопард** — це найбільша кішка, яка лазить по деревах. Живе вона у непрохідних лісах, саванах і на гірських схилах. Значну частину свого життя проводить на деревах, а плямисте хутро дає їй змогу зливатися з природою. Виказати її можуть лише яскраво-жовті очі, що виділяються серед зеленого листя. О, барвінчата, вам пощастило побачити навіть **димчастого леопарда** — їх на Землі залишилося дуже мало. Ця велика тварина вправно лазить і стрибає по деревах, але не вміє ревіти і вмивається так само, як і ми, домашні коти.

Схожий на леопарда **сніговий барс,** або **ірбіс.** Але живе він високо в горах Центральної Азії.

Найбільша ж кішка на Землі — **тигр.** Один з небагатьох моїх родичів, який любить плавати. І не просто бовтатися, щоб освіжитися у спеку. Тигр гарно плаває, може перебувати у воді тривалий час. Найбільшими ж серед тигрів є амурські, які живуть в сибірських лісах. Проте в природі їх залишилося всього близько 200 тварин.

Еге ж, барвінчата, і **леви** — мої родичі. Живуть вони лише в Африці. Живуть сімейними групами — прайдами. Полюють переважно левиці, а леви захищають житло від непроханих гостей. У левиці немає гриви, бо вона б заважала під час полювання.

Ягуар — єдиний представник великих кішок в Америці. По деревах він

лазити не любить, полює на землі чи у воді. Через це його ще називають водолазом. А рибу як він гарно ловить! Опустить у воду хвіст, приманить ним рибу, а потім лапою викидає її на берег.

Пума ж не лише чудово лазить по деревах, а ще й спритно бігає по скелях. Вистежуючи здобич, вона долає величезні відстані. За одне полювання може пройти до 40 кілометрів.

Цю красуню з витонченими пензликами на вухах упізнали? Так, це **рись.** Пензлики — то не просто прикраси, а своєрідні антени, що допомагають чути найтихіші

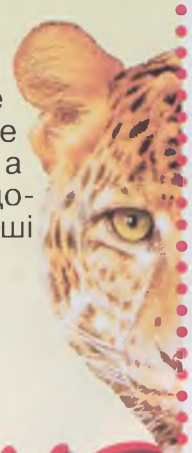

ругий дження

звуки. Широкі лапи взимку вкриваються хутром, що дозволяє їм не провалюватися у сніг. Адже рись любить жити у високогірних соснових лі-

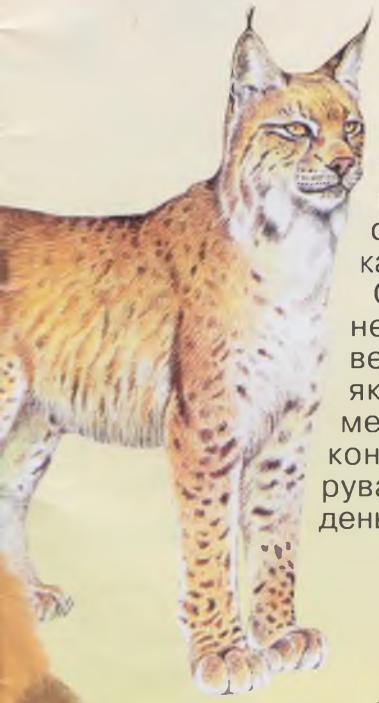

сах, де її важко помітити серед моху та каменів.

Ось така у мене, барвінчата, велика родина, яка врятувала мене від браконьєрів і подарувала ще один день народження.

Розповідь балакучого Моті записала Ірина ПАРХОМЕНКО

ЗОБ — ХВОРОБА ВИЛІКОВНА

Багато наших дітей потерпає від післячорнобильської недуги — зобу, по-народному — воло. Якщо у школярика з'явилася сонливість, він став дратівливим, його очі розширені, наче після переляку, а шия припухла, то мами мають знати: це перші ознаки хвороби. Слід негайно звернутися до лікаря. Але й панікувати не варто. Зоб — хвороба виліковна.

Навесні мілкі водойми наповнюються схожим на зелену марлю баговинням. Ним обмотують шию, зверху — поліетиленом, хустиною. І тримають, аж поки не висохне. Потім накладають нову пов'язку. За 15—20 днів щитовидна залоза увійде в норму.

Можна взяти листок щойно розкритого на городі тютюну, трохи прокип'ятити в молоці, настояти годину, обкласти листком шию спереду, обгорнути поліетиленом і хустиною. Пов'язку міняти 4—5 разів на добу. Курс лікування — 21 день. При необхідності можна повторити.

Росте на відмілинах рік, піщаних кар'єрах, глинищах унікальна рослина нетреба (російською мовою зобник). Її збирають зеленою, сушать. Одну столову ложку подрібненої рослини заливають склянкою води, кип'ятять 10 хвилин. Вживають по чотири столові ложки чотири рази на день, запиваючи водою. Курс лікування — 21 день. Передозування не допускається — рослина отруйна.

Потовчені зелені волоські горіхи перемішати навпіл із медом, настояти 12 днів у темному місці. Вживати по ложці чотири рази на день.

Допомагає перебороти цю недугу і морська капуста. Їсти її можна досхочу.

Корисні і коржики з дубових жолудів. З них знімають панцирчик і 2—3 години тримають у проточній воді. Затим мелють на кавомолці, змішують навпіл із вівсяним чи житнім борошном, замішують тісто і випікають коржики.

Зільник Іван ПРОСЯНИК

ЗОРЯНИЙ КЛУБ
АНКЕТА "БАРВІНКУ"

Сьогодні в нас у гостях лідер молодіжної прогресивної групи "Prodigy" з Великобританії.

Ім'я: Лайам Хоулетт.
Дата народження: 21 серпня 1971 р.
Місце народження: Брейнтр, графство Ессекс.
Амплуа в групі: головний композитор, автор пісень та хореограф.
Музична освіта: клас фортепіано.
Улюблені фільми: фільми жахів.
Улюблені автомобілі: Ford Cortina, Mercedes Sport, AC Cobra (швидкісні).
Ставлення до Інтернету: ненавидить.
Улюблена група: Rage Against The Machine.
Найбожевільніша покупка: "Коли мені було 14 років, я зібрав 50 фунтів і купив собі костюм ніндзі".
Найвідоміші пісні, що входили до світових чартів: Breathe, Poison, Firestarter, Diesel Power, Voodoo People та інші.
Найкращий альбом: The Fat of The Land (1997).

ISSN 0132-5930
Оцифровано на замовлення проекту "Перший" у 2020 р.